

ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ

БИЛТЕН

Београд
децембар 2004. године

Реч унапред

Реформа правосуђа, речи које се толико изговарају у последњих неколико година. Сви су сагласни да је она неопходна и да без ње нема владавине права. Шта је досад учињено нека свако процени. Први корак у том процесу је стратегија, документ који треба да садржи визију онога шта желимо и начине како доћи до постављених циљева. Министарство правосуђа Републике Србије представило је основе стратегије реформе правосуђа. Очекујемо да се тиме показује озбиљна стручна и политичка воља без које ова реформа није могућа.

Друштву судија Србије први задатак биће активно учешће у овом процесу. Стога је Управни одбор Друштва усвојио основе стратегије реформе правосуђа која се односи на судску власт. Овај документ садржи опште и специфичне циљеве који треба да се остваре кроз реформу а произашле из искуства судија и сазнања стеченим о другим правним системима. Он не даје коначна решења већ је отворен за даљу расправу.

Овим документом се жели допринети изради свеобухватне стратегије реформе правосуђа на националном нивоу, што је даљи корак у овом дугорочном процесу. Он уједно представља и план активности самог Друштва, јер остварење постављених циљева подразумева реализацију већег броја пројеката.

Очекујемо да судије и сви заинтересовани дају своју оцену о овом документу и предлоге за допуну и његову даљу разраду.

*Зоран Марковић,
Председник Управног Одбора
Друштва судија Србије*

ОСНОВИ СТРАТЕГИЈЕ РЕФОРМЕ СУДСТВА

САДРЖАЈ

ЦИЉЕВИ СУДСКЕ РЕФОРМЕ	9
1. ОПШТИ ЦИЉ	9
2. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	9
I НЕЗАВИСНОСТ И НЕПРИСТРАСНОСТ	10
1. НЕЗАВИСНОСТ У ОДНОСУ НА ИЗВРШНУ И ЗАКОНОДАВНУ ВЛАСТ	10
1.1. Избор судија	10
1.2. Разрешење од судијске дужности	11
1.3. Имунитет	11
1.4. Непреместивост судије	12
1.5. Сталност судијске функције	12
1.6. Финансирање	12
1.7. Тела судске самоуправе	13
1.7.1. Високи савет правосуђа (Судски савет)	13
1.7.2. Савет за судски буџет	14
1.7.3. Друга тела судске самоуправе	14
2. МЕЂУСОБНА НЕЗАВИСНОСТ СУДИЈА	14
3. НЕПРИСТРАСНОСТ СУДИЈА	15
II ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ СУДИЈА	15
III СИСТЕМ И НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА	16
IV УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ СУДА	18
1. РЕОРГАНИЗАЦИЈА СУДСКЕ УПРАВЕ	18
2. НОВА УЛОГА СУДСКОГ ОСОБЉА	18

V ЛЉУДСКИ РЕСУРСИ	19
<i>1. ПОТРЕБАН БРОЈ СУДИЈА И СУДСКОГ ОСОБЉА</i>	19
<i>2. СТРУЧНОСТ СУДИЈА И СУДСКОГ ОСОБЉА</i>	19
2.1. Обука судија	19
2.1.1. Почетна обука	20
2.1.1.1. Почетна обука судија који нису прошли приправнички стаж у суду	20
2.1.1.2. Обука судија кроз приправнички стаж	20
2.1.2. Стална обука	21
2.2. Обука судског особља	21
VI ПРОСТОРНИ И ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ РАДА	22
VII УБРЗАЊЕ И ПОЈЕФТИЊЕЊЕ СУДСКИХ ПОСТУПАКА	22
VIII УНАПРЕЂЕЊЕ ОДНОСА СА ЈАВНОШЋУ	23

ЦИЉЕВИ СУДСКЕ РЕФОРМЕ

1. ОПШТИ ЦИЉ

Независно, непристрасно, ефикасно и одговорно судство, као гарант владавине права и успостављања правне државе.

2. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

1. Уставни и законски оквир као гарант независности и непристрасности судија (**независност и непристрасност**).

2. Одговорност судија за несавесно обављање дужности и недостојно понашање (**дисциплинска одговорност**).

3. Систем и надлежност судова који ће грађанима обезбедити њихову просторну доступност и појефтинивање и ефикасност судских поступака (**систем и надлежност судова**).

4. Унутрашње уређење суда које ће гарантовати рационално и ефикасно обављање послова у суду (**унутрашње уређење суда**).

5. Неопходан број судија и судског особља и висок ниво њихове стручности (**људски ресурси**).

6. Просторни и технички услови рада достојни значаја судске власти који ће допринети ефикасности рада судова (**просторни и технички услови рада**).

7. Процесни закони који ће допринети убрзању и поједстићењу судских поступака и њихово усклађивање са обавезама преузетим ратификацијом Конвенције о заштити људских права и основних слобода, са међународним стандардима и са правом Европске Уније (**убрзање и поједстићење судских поступака**).

8. Односи са јавношћу који ће обезбедити остварење начела јавности суђења и видљивост рада судова као облика друштвене контроле њиховог рада (**унапређење односа са јавношћу**).

I НЕЗАВИСНОСТ И НЕПРИСТРАСНОСТ

Важећи Устав Републике Србије не садржи у свему задовољавајућа решења у погледу гаранција судске независности. Недостаци се огледају у њиховом непрецизном и непотпуном одређењу. Поред тога нека уставна решења представљају препреку за примену међународних стандарда у овој области.

Доношење новог Устава Републике Србије и усклађивање закона са њим које ће уследити након тога, представљају прилику да се успоставе чврсте и јасне уставне и законске гаранције судске независности, усклађене са међународним стандардима.

1. НЕЗАВИСНОСТ У ОДНОСУ НА ИЗВРШНУ И ЗАКОНОДАВНУ ВЛАСТ

1.1. ИЗБОР СУДИЈА

- јасно одредити јединствене **критеријуме**, засноване на објективним мерилима, на основу којих се врши предлагање и избор судија;

- јасно прописати **поступак** за предлагање и избор кандидата, који ће обезбедити како његову **транспарентност** тако и **заштиту права** свих кандидата;

- обезбедити **учешће независног органа (Судски савет)** устројеног по међународним стандардима (у коме бар половину чине судије изабране непосредно од својих колега на начин којим се обезбеђује најшира заступљеност судија) и то тако што ће тај орган сам вршити избор судија или ће предложити њихов избор, а у оквиру тога, тако што ће предложити кандидате само за први избор на судијску функцију а сам одлучивати о избору – напредовању већ изабраних судија у виши суд.

1.2. РАЗРЕШЕЊЕ ОД СУДИЈСКЕ ДУЖНОСТИ

- **обезбедити учешће независног органа** (Судски савет устројен у складу са међународним стандардима) у поступку разрешења судија по свим основима, и то тако што ће тај орган или сам одлучивати о разрешењу или ће утврђивати постојање разлога за разрешење, без чега неће бити могуће разрешити судију;

- предвидети разрешење због несавесног рада и недостојног понашања **као најтежу санкцију за дисциплинске преступе**, која се утврђује у дисциплинском поступку;

- прописати основе и поступак за **оцену стручности рада** судија, односно за недовољно стручно вршење судијске дужности, као основ за разрешење, на основу којих ће независни орган утврдити мерила за оцену стручности рада судија;

- оцену стручности вршења судијске дужности поверити судским телима која имају искључиву надлежност да поднесу **захтев за разрешење** по овом основу;

- прописати **поступак за разрешење** који ће гарантовати право на правично суђење;

- гарантовати **судску заштиту** против одлука о разрешењу од судијске дужности.

1.3. ИМУНИТЕТ

- имунитет судија **изједначити са имунитетом носилаца законодавне и извршне власти у погледу органа који о њему одлу-**

чује – о имунитету судија не треба да одлучују органи законодавне и извршне власти, већ органи судске власти;

- имунитет судија **по капацитету изједначити са имунитетом носилаца законодавне и извршне власти** – имунитет судија треба да се односи и на вођење судског поступка и на лишење слободе;

1.4. НЕПРЕМЕСТИВОСТ СУДИЈЕ

- задржати начело непреместивости судије у други суд без своје воље уз **увођење изузетка** у ситуацији укидања суда или претежног дела његове надлежности, како ово начело не би представљало препреку за реформу система судова.

1.5. СТАЛНОСТ СУДИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ

- задржати **начело сталности судијске функције** као снажног гаранта независности судија (идеја о којој се размишља у политичким круговима, да први избор на судијску функцију буде на одређено време, а да судијска функција постаје стална тек након поновног избора није добра, посебно ако се задржи решење да судије бира парламент као политичко тело, а и непотребна је, уколико се одговорност судија уреди на начин који ће гарантовати успешност обављања судијске функције под претњом разрешења).

1.6. ФИНАНСИРАЊЕ

- установити **посебан судски буџет** којим ће се обезбедити средства за независан и ефикасан рад судова, судског савета и осталих органа судске самоуправе, плате и стручно усавшавање судија и судског особља.

- поред осталих извора, средства обезбедити из **судских такси** и других прихода

- утврђивање **предлога судског буџета и контролу** његовог извршења ставити у надлежност независног судског тела – **Савета за судски буџет**.

1.7. ТЕЛА СУДСКЕ САМОУПРАВЕ

Поред непосредног вршења власти (суђења) судској власти је неопходно поверити и одређен број послова који не представљају вршење судске власти али су у функцији очувања независности и непристрасности судија. То су тзв. послови судске самоуправе (статусна питања судија као што су избор, разрешење, дисциплинска одговорност, премештај, оцењивање рада судија, обука судија итд.). Како не представљају вршење судске власти, ови послови не треба да буду поверени судовима већ посебним независним судским телима.

До сада је устројен смо Високи савет правосуђа. Међутим, он није устројен у свему према међународним стандардима, како у погледу начина избора чланова из реда судија, тако ни у погледу обима његове надлежности.

1.7.1. ВИСОКИ САВЕТ ПРАВОСУЂА (СУДСКИ САВЕТ)

- Високи савет правосуђа (Судски савет или неки други назив), као независан и самосталан орган судске власти, **устројити по међународним стандардима**, тако да у његовом саставу буде **бар половина судија** изабраних непосредно од својих колега, на начин којим се обезбеђује најшира заступљеност судија;

- **избор осталих чланова** Високог савета правосуђа (Судског савета), из реда угледних правника (који нису судије, јавни тужиоци, народни посланици или носиоци извршне власти), треба поверити **парламенту**;

- **статус чланова** уредити тако да се обезбеди њихова независност и посвећеност дужности (дужина мандата, разлози за престанак функције, ослобођење од редовних радних обавеза или њихово смањење за време трајања мандата);

- **у надлежности** Високог савета правосуђа (Судског савета) треба да буду сва питања која која спадају у домен судске самоуправе: избор судија, напредовање, разрешење, премештај, имунитет, дисциплинска одговорност, оцена успешности рада, обука судија, избор приправника итд.

- **самосталност** Високог савета правосуђа (Судског савета) обезбедити кроз начин финансирања његовог рада (из судског буџета) и кроз његову унутрашњу организацију (сопствени секретаријат за обављање стручно административних послова, оснивање комисија као помоћних тела и сл.)

1.7.2. САВЕТ ЗА СУДСКИ БУЏЕТ

- устројити савет за судски буџет, као независан судски орган, чија је **надлежност** да парламенту предложи судски буџет и контролише његово извршење.

- у његовом **саставу** бар половину чланова треба да чине судије (председници судова) а преосталу половину представници извршне власти (Министарства правде и Министарства финансија)

1.7.3. ДРУГА ТЕЛА СУДСКЕ САМОУПРАВЕ

- устројити **органа дисциплинског поступка** (дисциплински тужилац, дисциплински суд);
- устројити **органа за оцену успешности рада** судија;
- устројити органа за **обуку судија**.

2. МЕЂУСОБНА НЕЗАВИСНОСТ СУДИЈА

Поред независности у односу на законодавну и извршну власт судије морају да уживају гаранције независности и унутар судске власти тј. међусобне независности.

- сва питања судске самоуправе треба изузети из надлежности судова и ставити их у надлежност органа судске самоуправе;

- избор судија у тела судске самоуправе треба организовати на начин којим се обезбеђује најшира заступљеност судија;

- овлашћења председника суда у погледу годишњег распореда послова у суду и расподеле предмета треба уредити тако да се спречи свака самовоља и произвољност (прибавити мишљење седнице свих судија пре доношења годишњег распореда, прецизно про-

писати услове за измену годишњег распореда и редоследа расподеле предмета, установити право приговора и сл. и прописати санкције за непоштовање ових правила)

3. НЕПРИСТРАСНОСТ СУДИЈА

- на јединствен начин уредити расподелу предмета независно од тога ко су странке и какве су околности правне ствари у поступку (**право на природног судију**), водећи при том рачуна о равномерној оптерећености судија (нпр. с обзиром на сложеност предмета);
- поред других служби и послова, прописати да је **неспојиво са судијском функцијом** и чланство у политичким организацијама,
- **омогућити судијама** да на одређено време **у државним органима обављају функције** од интереса за правосуђе;
- **афирмисати етичке принципе** сходно којима ће судије да се уздржавају од свих поступака и понашања која у јавности могу угрозити утисак њихове непристрасности;
- предвидети **санкције за сваку злоупотребу јавног положаја и средстава јавног информисања** којима се утиче на непристрасност судија;
- уредити **решавање материјалних потреба судија** на такав начин да се спречи свака могућност утицаја на непристрасност судија (установити органе који одлучују о томе, критеријуме и поступак).

II ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ СУДИЈА

Поред разрешења од судијске дужности неопходно је увести и дисциплинску одговорност судија, у складу са међународним стандардима.

- **установити дисциплинску одговорност судија;**
- одредити **основе дисциплинске одговорности** (несавесност и недостојност);
- прописати **дисциплинске преступе;**

-
- прописати **дисциплинске санкције** (укључујући и разрешење);
 - **обезбедити сразмерност** између дисциплинског преступа и санкције;
 - прописати **дисциплински поступак** који ће гарантовати право на правични поступак;
 - омогућити свакоме да **иницира дисциплински поступак**;
 - ставити у надлежност независног **дисциплинског тужиоца** (појединац или колегијално тело) подношење захтева за покретање поступка;
 - ставити у надлежност **независног органа** (Судски савет или Дисциплински суд) одлучивање о дисциплинској одговорности;
 - гарантовати **судску заштиту** против одлука о дисциплинској одговорности.

III СИСТЕМ И НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА

- **преиспитати постојећу мрежу судова** на начин који неће угрозити просторну доступност суда за грађане, водећи рачуна како о географском и демографском фактору, тако и стварној оптерећености сваког суда;
- утврдити **критеријуме и мерила којима ће се утврдити стварна оптерећеност сваког суда**, узимајући у обзир не само број већ и структуру и сложеност предмета, што ће послужити и као основ за утврђивање потребног броја судија за сваки суд;
- **преиспитати оправданост искључиве другостепене надлежности апелационих судова и њихов број**, водећи рачуна о обиму посла који ће бити у њиховој надлежности као и њиховој просторној доступности грађанима (посебно имајући у виду измене процесних закона у правцу да се првостепене пресуде могу укинути само једном, а након тога је другостепени суд дужан да отвори расправу и донесе мериторну одлуку) и размотрити могућност да апелациони судови преузму само другостепену надлежност Врховног суда Србије (чиме би тај суд задржао само касациону надлежност),

а да окружни судови задрже другостепену надлежност у односу на општинске судове;

- **преиспитати оправданост предвиђеног проширења надлежности окружних судова у грађанској материји** на рачун садашње надлежности општинских судова, имајући у виду како кадровске промене које то повлачи (повећање броја судија окружних судова и смањење броја судија у општинским судовима што ће проузроковати проблеме у вези са потребом пресељења једног броја судија и што ће имати за последицу смањење броја судског особља у општинским судовима) тако и просторну доступност суда за грађане;

- **преиспитати оправданост надлежности окружних судова за суђење за кривична дела која би по запрећеној казни била у надлежности општинских судова;**

- **преиспитати оправданост предвиђене надлежности једног Управног суда за суђење у управним споровима**, посебно имајући у виду неопходност увођења расправе и двостепености у овим поступцима и потребу боље географске доступности ових судова грађанима, те с тим у вези, предвидети оснивање више првостепених управних судова и једног Вишег управног суда, као другостепеног;

- **преиспитати организацију Одељења за организовани криминал и Већа за ратне злочине при Окружном суду у Београду** и устројити их или као посебна одељења, са атрибутима осталих одељења, при једном или више окружних судова, или као посебне специјализоване судове (њихов садашњи статус има елементе и једног и другог решења);

- **растеретити судове једног дела садашње надлежности** (овере, вођење регистара, земљишних књига и сл.) и пренети је на друге, постојеће или новоформиране, институције (катастри, нотари и сл.).

IV УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ СУДА

1. РЕОРГАНИЗАЦИЈА СУДСКЕ УПРАВЕ

- увести стручну службу (секретаријат) или особу (**менаџера, директора или секретара суда**), у зависности од величине суда, тако да се омогући стручно и ефикасно обављање послова судске управе.

- увести **јединствен информациони систем правосудних органа** који би омогућио праћење, прикупљање и размену свих података од значаја за рад судова.

- успоставити непосредне **везе између судова и других државних органа** (МУП, НБС, итд.) и непосредан приступ информацијама којима располажу ти органи.

- утврдити **јединствен систем вођења статистике** за све судове са јединственом методологијом статистичких истраживања.

2. НОВА УЛОГА СУДСКОГ ОСОБЉА

- дефинисати **стручне и административне** послове које не мора да обавља судија.

- пренети такве послове на **обучено судско особље** и у складу са тим увести нова занимања (нпр. секретар већа) за обављање административних послова.

- променити статус, квалификације и овлашћења **судијског помоћника**.

- организовати **рад писарнице и стручних служби** тако да један тим обавља административне послове за једног судију.

V ЉУДСКИ РЕСУРСИ

1. ПОТРЕБАН БРОЈ СУДИЈА И СУДСКОГ ОСОБЉА

- у сваком суду **ангажовати довољан број судија и судског особља**, које ће одезбедити ефикасан рад судова с обзиром на стварни обим и сложеност послова.

- утврдити **критеријуме и мерила на основу којих ће се одредити потребан број судија с обзиром на стварну оптерећеност пословима** (узимајући у обзир не само број, већ и структуру и сложеност предмета у сваком суду).

- **устројити правосудну полицију под надлежношћу судске власти** која би се старала о безбедности суда (судских објеката и људи у њима, судија и судског особља) и извршавала налоге суда (принудно довођење, асистенције при извршењу судских одлука и сл.).

2. СТРУЧНОСТ СУДИЈА И СУДСКОГ ОСОБЉА

2.1. ОБУКА СУДИЈА

- **циљ обуке** је да судијама пружи одговарајуће теоријско и практично знање и вештине у циљу испуњења дужности на ефикасан и правилан начин, у светлу захтева слободоумности, стручности и независности.

- успоставити **правни оквир** за одговарајућу обуку судија пре ступања на дужност (почетна) и током каријере (стална).

- предвидети поступак **надзора од стране независног судског органа – Високог света правосуђа (Судског савета)** над захтевима које треба да испуне програми и њиховом применом од стране тела које спроводи обуку.

- **програми обуке морају бити плуралистички** (не смеју бити ограничени само на искључиво правне области већ и на оне које су

од значаја за делатност судија као што су управљање судовима, управљање предметима, информационе технологије, страни језици, алтернативни начини решавања спорова и сл.).

- спровођење обуке (почетне и сталне) поверити постојећем **Правосудном центру**, који треба трансформисати у независну правосудну институцију.

- **независност Правосудног центра** обезбедити тиме што ће већину чланова Управног одбора чинити судије изабране од својих колега и што што ће се средства за његов рад обезбедити из судског буџета.

- предвидети сталне и повремене **предаваче** и прописати услове које морају да испуне.

- уредити **статус предавача из реда судија** (уколико се ради о сталним предавачима предвидети да одређено време буду ослобођени судијске дужности).

2.1.1. ПОЧЕТНА ОБУКА

- прописати **обавезну обуку** судија пре ступања на судијску дужност.

2.1.1.1. Почетна обука судија који нису прошли приправнички стаж у суду

- за судије који нису прошли приправничку обуку у судовима, програми и дужина почетне обуке морају бити **прилагођени њиховом претходном професионалном искуству**.

2.1.1.2. Обука судија кроз приправнички стаж

- за судије изабране **из реда судијских приправника** почетна обука се одвија кроз приправнички стаж.

- **објединити поступак избора и обуке судија** из реда судијских приправника.

- **број судијских приправника прилагодити планираном броју слободних судијских места**.

- **увести јединствен пријем судијских приправника за све судове** и поверити га Високом савету правосуђа (Судском савету) или телу које он именује.

- **трајање приправничког стажа** за судијске приправнике прилагодити потребама обуке (нпр. пет година).

- **одвијање обуке** судијских приправника установити у **две фазе**, теориској и практичној (пракса у судовима под надзором искусног судије као и праксе у другим правосудним, државним и привредним организацијама).

- **реформа правосудног испита**

- **оцењивање успеха обуке судијских приправника** од стране посебне комисије и ослобађање од полагања правосудног испита оних који су је завршили са успехом.

- **извесност избора за судију** приправника који са успехом заврши приправнички стаж (у случају да судије бира Судски савет) **или предлагања за избор** (у случају да Судски савет предлаже избор судија).

2.1.2. СТАЛНА ОБУКА

- **редован приступ обуци** током судијске каријере судијама мора бити зајемчен законом (нпр. гарантовати одређени број радних дана годишње за обуку).

- обука мора бити **бесплатна** за судије.

- стална обука се мора заснивати на принципу **добровољности**, осим у случајевима као што је промена врсте посла од стране судије (нпр. прелазак из кривичне у грађанску материју или обрнуто, прелазак из поступања у првостепеном у другостепени поступак и сл.) или значајнија измена закона и сл.

- **мотивисати судије да се обучавају** (нпр. узети као допунски критеријум код оцене њихове стручности приликом избора у виши суд – напредовања сл.).

2.2. ОБУКА СУДСКОГ ОСОБЉА

- увести ново занимање **судијског помоћника** унутар судског особља и обезбедити **посебне програме обуке** за то занимање.

- за преостало судско особље организовати посебне програме обуке који би се одвијали или унутар суда или специјализоване установе која би се основала.

VI ПРОСТОРНИ И ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ РАДА

- изглед судских зграда и просторија у њима (посебно судница) прилагодити ауторитету који суд мора да ужива у јавности.
- обезбедити неопходан **радни простор** за успешно обављање свих активности у суду.
- обезбедити неопходна **техничка средства** за ефикасно вршење свих судских активности (рачунари, писаће машине, потрошни материјал, диктафони, репродуктори, возила и сл.).

VII УБРЗАЊЕ И ПОЈЕФТИЊЕЊЕ СУДСКИХ ПОСТУПАКА

- **поједноставити поступке** (у споровима мале вредности и за лакша кривична дела мањег значаја, напустити зборност у првостепеном поступку, сузити начела усмености и непосредности, смањити број битних повреда на које се пази по службеној дужности у поступку по правним лековима и сл.).
- појачати **одговорност странака за ток и исход поступка** (израженија диспозиција странака и правило о терету доказивања – акузаторно начело, строжа концентрација поступка и доказа, јача процесна дисциплина и сл.).
- **модернизовати одредбе техничког карактера** (правила о достављању, вођење записника и др.).
- прописати **делотворније редовно правно средство** (тенденција окончања поступка одлуком по жалби).

- препустити **Врховном суду одлучивање о ванредним правним лековима само у случајевима за која оцени да су од значаја за јединствену примену права, равноправност и правну сигурност** (ради растерећења Врховног суда Србије).

- разрадити правила о **алтернативним начинима** решавања спорова.

- поверити **судијским помоћницима** вођење поступка мањег значаја, (спорови мале вредности, истражне радње, оставине, земљишне књиге, извршни поступак и сл.) и предузимање одређених радњи које се не односе на одлучивање у предмету (преписка, достава писмена, расписивање судских такси) или се односе на решења, закључке и налоге мањег значаја којим се управља поступком.

- поверити **истрагу државном тужиоцу и полицији уз њену судску контролу**.

- **проширити овлашћења суда** у поступку претходне контроле оптужних аката.

- ојачати процесну **улогу оштећеног** у кривичном поступку (нпр. могућност договора са окривљеним).

- **ускладити законе са обавезама преузетим** ратификацијом Конвенције о заштити љуских права и основних слобода, као и са **међународним стандардима и правом Европске Уније**.

VIII УНАПРЕЂЕЊЕ ОДНОСА СА ЈАВНОШЋУ

- обезбедити **доступност информација о раду судова** увођењем у сваки суд особе (судија или посебан портпарол) задужене за односе са јавношћу (дефинисати потребне квалификације и обука портпарола, овлашћења и функције, правила понашања према медијима, начин контактирања са јавношћу, итд.).

- обезбедити организационе, просторне и техничке могућности за остварење начела **јавности судских поступака и видљивости рада судова** (праћење суђења – одговарајуће просторије за јавна суђења; праћење рада и делатности суда – употреба информационе технологије и других техничких средстава који омогућавају доступност свих важнијих информација јавности).

Штампање билтена омогућила је
Организација за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС)

Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Serbia and Montenegro

БИЛТЕН број 5

Издавач:

Друштво судија Србије

11000 Београд, Алексе Ненадовића 24/1

тел/факс (011) 344-31-32, e-mail jaserbia@verat.net, www.sudije.org.yu

За издавача:

Зоран Марковић, председник Управног одбора

Главни и одговорни уредник:

Оливера Пејак-Прокеш

Лектор и коректор:

Весна Башић

Технички уредник:

Љубица Павловић

Редакција:

Грозда Арнаут

Зоран Манић

Гордана Михаиловић

Сања Лекић

Душан Лазичић

Зоран Париповић

Оливера Пејак-Прокеш

Бранко Радосављевић

Графичко обликовање:

Денис Викић

Штампа:

Интерклима-графика, Врњачка Бања

Тираж:

2.000 примерака